

אקלום של מיני דלעת בערבה דרומית לשיווק מקומי וליצוא

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה דרומית

נתן מינקובסקי – תחנת נסיונות ערבה – מו"פ ערבה

שמשון עומר – אגף ירקות, ש.ה.מ.

מבוא

במשפחת הדלעות מינים רבים בעלי מגוון של צורות. לדלעות ערך תזונתי רב ומשמשות לשימושים מספר: מאכל, מספוא, גרעינים לפיצוח, קישוט, וכן ליצור תרופות. בערבה הדרומית גדלה משך שנים דלעת טריפולטנית המשווקת בעיקר בארץ. כמוכן, בוצעו נסיונות לגידול דלורית, ולגידול דלעת מזן מוסקט דה פרובנס הנמכר בעיקר בצרפת והולנד. בשווקי היצוא באירופה קיים ביקוש הולך וגובר לדלעות ובעיקר דלורית. מציאת זנים שונים של דלעות המתאימים בתכונתם ובאיכותם לשיווק ליצוא תאפשר התפתחות של ענף חדש רווחי ליצוא ותרחיב את סל הגידולים של החקלאיים באיזור הערבה הדרומית. מטרת הניסוי היתה לערוך תצפית לבחון את האקלום של מיני דלעת שיש בהם פוטנציאל לשיווק בארץ ובחו"ל. נבחנו שמונה זנים שונים של דלעות (בינוניות עד גדולות, אישיות, ודלורית). נערך מעקב אחר מהלך הגידול של הדלעות בתנאי הערבה הדרומית כולל בחינה של איכות התוצרת והיבול.

שיטות וחומרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. הקרקע חולית, רוחב הערוגות 1.8 מ'. שלוחת טפטוף אחת נפרשה לכל ערוגה, מרחק בין טפטפות 0.30 ס"מ, ובספיקה של 2.3 ליטר/שעה. הזנים נזרעו ב-12.9.06; כל זן בעומד המתאים לו. התצפית נערכה בשיטה של בלוקים באקראי, שלוש חזרות כל זן על פני שלוש ערוגות צמודות ובאורך 6.0 מ'. האסיף התבצע בינואר 2007. הזנים שהשתתפו בניסוי הם:

זן	מקור	עומד (מ')
Magic Lantern	ירוק 2000 בע"מ	1.0
Ironman	ירוק 2000 בע"מ	0.5
דלעת נפולי	עדן זרעים	0.5
דלורית	עדן זרעים	0.5
דלורית Waltham	עדן זרעים	0.5
מוסקט דה פרובנס	עדן זרעים	1.5
דלורית זניל	עדן זרעים	0.5
Small Wonder	עדן זרעים	0.5

תוצאות

טבלה מס' 1: יבול כללי, פירות למ"ר, משקל פרי, מידות פרי

קוטר פרי (ס"מ)	גובה פרי (ס"מ)	משקל פרי ממוצע (ק"ג)	פירות למ"ר	יבול (ק"ג/מ"ר)	זן
דלעת בינונית- גדולה					
72	24	3.8 ב	0.60	2.3 ב	Magic Lantern
61	52	9.4 א	0.47	4.5 אב	נפולי
98	19	8.1 א	0.60	4.9 א	מוסקט דה פרובנס
דלעת אישית					
48	14	1.2	1.4	1.7	Ironman
9	3	0.8	4.3	3.6	Small Wonder
דלורית					
17	8	0.62	3.0 א	1.9	דלורית אבלון
23	7	0.66	1.7 ב	1.1	דלורית Waltham
18	6	0.60	2.3 אב	1.4	דלורית זניל

טבלה מס' 2: תכונות פרי

מירקם ציפה	צבע ציפה	צבע קליפה	זן
דלעת בינונית- גדולה			
קשה, פריכה	כתום	כתום	Magic Lantern
רכה, חמאתי	צהוב-כתום	ירוק-צהוב מפוספס	נפולי
פריכה	כתום	כתום	מוסקט פרובנס
דלעת אישית			
קשה, פריכה	כתום	כתום	Ironman
עצית	צהוב-כתום	צהוב-כתום	Small Wonder
דלורית			
עצית, מרה	צהוב-כתום	צהוב-כתום	דלורית אבלון
רכה	כתום	צהוב-כתום	דלורית Waltham
קשה	צהוב-כתום	צהוב-כתום	דלורית זניל

דין

1. דלעת בינונית- גדולה

הזנים מוסקט פרובנס ונפולי הצטיינו ביבול ומשקל פרי ממוצע בהשוואה לזן Magic Lantern .
עומד הפירות בשלושת הזנים נע בין 0.5 עד 0.6 פירות למ"ר. כל הזנים התאפיינו בציפה כתומה
ופריכה כאשר הזן נפולי בלט בציפה רכה וחמאתי.

2. דלעת אישית

הזן Small Wonder הניב את היבול הכללי הגבוה ביותר ובלט במספר פירות למ"ר לעומת
הזן Ironman . הזן Ironman התאפיין בציפה פריכה והזן Small Wonder בציפה קשה
ועצית.

3. דלורית

לא נמצאו הבדלים סטטיסטיים מובהקים בין שלושת הדלוריות מהבחינה של היבול הכללי
ומשקל הפרי הממוצע. הזן אבלון בלט מבחינת מספר פירות למ"ר. דלורית Waltham
התאפיין בציפה רכה כאשר הזנים אבלון וזניל היו בעלי ציפה קשה, עצית, ומרה.

סיכום

מומלץ להמשיך לבחון את מגוון סוגי הדלעות הגדולות והאישיות תוך בחינה של התאמתן
לתנאי הגידול בערבה הדרומית ולאפשרויות השיווק בארץ ובעיקר ליצוא.